

23 Decembrie 2008, nr. 389

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea Legii cu privire la notariat

(înregistrat în Parlament cu numărul 3341 din 03 Decembrie 2008)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea Legii cu privire la notariat.

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Promovarea proiectului este făcută prin camuflarea scopului real cu un scop formal, fictiv.

3.1. Scopul formal, fictiv al promovării proiectului, enunțat de autorii notei informative este formulat astfel: "În scopul eficientizării organizării activității notarilor din Republica Moldova, Ministerul Justiției a elaborat proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii cu privire la notariat nr. 1453-XV din 8 noiembrie 2002.

Amendamentele propuse în textul legii vin să ajusteze cadrul legal existent la principiile consacrate ale notariatului latin, fiind stipulate reglementări mai detaliate și cuprinzătoare privind modul de pregătire, depunere și păstrare a actelor în arhiva notarială, garanțiile păstrării secretului profesional, nivelul pregătirii profesionale a notarului stagiar, condițiile de promovare pentru exercitarea activității notariale, atribuțiile funcționale ale Comisiei de licențiere a activității notariale, constituirea Colegiului disciplinar și competența acestuia, condițiile de funcționare a birourilor notarilor".

Avînd în vedere că:

- * proiectul extinde exagerat atribuțiile Ministerului Justiției de reglementare, control și sancționare a notarilor,
- * transferă responsabilitatea executării anumitor obligații ce-i revin Ministerului Justiției, potrivit Legii 1453/2002 cu privire la notariat altor subiecți (notarii și solicitanții actelor notariale), și
- * pretinde instituirea unor noi mecanisme, pe cînd, de fapt, se prevalează de norme de blanchetă prin care Ministerul Justiției își asumă dreptul de a reglementa prin regulamente acele mecanisme ce se pretind a fi instituite în virtutea proiectului de lege,

considerăm că promovarea acestui proiect urmărește un scop diferit de cel declarat de autori.

3.2. Scopul real al promovării proiectului, după cum rezultă din analiza detaliată a prevederilor lui, este de a obține degrevarea Ministerului Justiției de anumite obligații și responsabilități (ex.: obligația adoptării regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a actelor notariale, responsabilitatea pentru crearea arhivelor notariale departamentale ș. a) și crearea oportunităților cu vădit caracter coruptibil de favorizare

a Ministerului Justiției și personal a Ministrului Justiției (ex.: reducerea considerabilă, iar uneori, excluderea importanței decizionale a organului colegial "Comisia de licențiere a activității notariale", concentrarea autorității decizionale reale de acordare și retragere a licenței, sancționarea și controlul notarilor etc. de către ministru și Ministerul Justiției).

Astfel, considerăm că promovarea proiectului prin expunerea unui scop fictiv în nota informativă de către autori este inadmisibilă, pe motivul inducerii în eroare a legiuitorului.

Fundamentarea proiectului

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

Cu toate acestea, nu a fost respectat termenul pentru expunerea părerilor societății civile pe marginea proiectului supus expertiză, promovat în regim de urgență.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă

6. Suficiența argumentării. La fel ca și scopul promovării proiectului, argumentarea cuprinsă în nota informativă este, în mare parte, falsă și de natură să inducă în eroare cititorul. Mai jos, aducem câteva exemple din mențiunile făcute în nota informativă:

* "Modificările operate la articolului 7 din Legea cu privire la notariat, stabilesc obligația notarului de a păstra arhiva pînă la încetarea activității, iar după încetarea activității, această obligație revine altui notar din același teritoriu de activitate. [...] De asemenea, pentru cetățenii care au beneficiat de serviciile notariale ar fi mult mai comod să obțină informația necesară de la un notar din același teritoriu de activitate." În realitate, proiectul exclude alin.(5) al art.7 din lege care prevede că "Dreptul de a primi informații din arhiva notarială îl au persoanele în numele sau din însărcinarea cărora a fost îndeplinit actul notarial, precum și persoana care l-a îndeplinit.", păstrînd doar dreptul prevăzut de legea în vigoare pentru instanța de judecată, procuratură și organul de urmărire penală de a solicita informații despre actele notariale transmise în arhiva notarială.

* "În scopul asigurării unei proceduri transparente și previzibile în ce privește determinarea numărului de notari, art. 11 este completat cu un nou alineat care stabilește criteriile de actualizare a numărului necesar de notari. Astfel, potrivit proiectului numărul necesar de notari, se va actualiza de Ministerul Justiției în fiecare an, după consultarea opiniei Comisiei de licențiere, în funcție de cerințele dictate de extinderea teritoriului, a numărului locuitorilor și alte date statistice." Unica modificare a art.11 din Legea 1453/2002 pe care o propune proiectul constă în schimbarea redacției alin.(2) al acestui articol, care, în prezent, abilitază Comisia de licențiere a activității notariale "să adopte hotărîri cu privire la stabilirea numărului necesar de notari". Însă potrivit noii redacții a alin.(2) art.11 propuse de autorii proiectului, din atribuțiile Comisiei de licențiere a activității notariale dispare orice mențiune referitoare la implicarea Comisiei în stabilirea numărului necesar de notari. În art.28 al legii autorii transmit competența Comisiei de a hotărî asupra numărului necesar de notari Ministrului Justiției, care doar va consulta opinia Comisiei în acest sens, în acest fel realizîndu-se o concentrare a atribuțiilor organului colegial în mâinile ministrului, necontribuind în nici un fel la "asigurarea unei proceduri transparente și previzibile în ce privește determinarea numărului de notari".

* "Legea în vigoare nu prevede un mecanism de aplicare a sancțiunilor disciplinare. În acest context, aceasta din urmă a fost completată cu articolul 221, prin care nemijlocit se propune înființarea Colegiului disciplinar, format din 7 membri dintre care, 2 reprezentanți desemnați de Ministerul Justiției, un profesor titular în materie de drept, 3 notari și un reprezentant al societății civile, aleși prin concurs organizat de Ministerul Justiției". Legea în vigoare stabilește în art.11 alin.(2) că în atribuțiile Comisiei de licențiere a activității notariale intră adoptarea hotărîrilor de suspendare și încetare a activității notariale (sancțiuni disciplinare). Prin urmare, legea prevede și organul, și modul de constituire a lui, și sancțiunile disciplinare pe care le poate aplica. Proiectul, însă, simplifică dramatic rolul acestei Comisii, concentrînd decizia sancționării notarilor în mâinile ministrului, avînd la baza hotărîrea Colegiului disciplinar (instituit de proiect). Dacă facem o comparație dintre componența Comisiei de licențiere a activității notariale

(Comisia) și a Colegiului disciplinar (Colegiul), observăm că deosebirile majore sînt următoarele: componența Comisiei este dominată de notari (6 din 11 membri), iar componența Colegiului nu este (3 din 7 membri); ceilalți membri sînt "delegați" de către alte autorități în componența Comisiei actuale, pe cînd ceilalți membri din cadrul Colegiului sînt "aleși prin concurs organizat de Ministerul Justiției". Cît privește activitatea acestui Colegiu, proiectul propus face trimitere la un "regulament aprobat de către Ministerul Justiției". Astfel, conchidem că "mecanismul de aplicare a sancțiunilor disciplinare", promis de autorii notei informative, este doar o ficțiune ce camuflează extinderea pîrghiilor de influențare și intimidare directă a notarilor de către Ministerul Justiției.

Astfel, referindu-ne la modul general la suficiența argumentării din nota informativă, ajungem la concluzia că autorii, de o manieră aproape cinică, fac trimitere la "principiile consacrate ale notariatului latin", instituirea mecanismelor ce lipsesc din cadrul legii, asigurarea "procedurilor transparente și previzibile", pe cînd în realitate promovează norme diametral opuse celor declarate în nota informativă, orientate în special spre uzurparea principalelor pîrghii de influențare a notarilor de către Ministerul Justiției și exonerarea acestuia de obligația respectării anumitor prevederi ale Legii 1453/2002 cu privire la notariat. Avînd în vedere cele expuse mai sus, considerăm argumentarea conținută în nota informativă de însoțire a proiectului ca fiind neserioasă, insuficientă și, în mare parte, neveridică.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit articolului 20 al Legii 780/2001 cu privire la actele legislative, nota informativă trebuie să includă și "c) referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză". Nici proiectul, nici nota informativă nu conțin nici o referință la legislația comunitară sau la alte standarde internaționale concrete. Astfel, părerea expusă de către autori în finalul notei informative "considerăm că completările și modificările propuse la Legea cu privire la notariat sînt oportune și vor permite ajustarea prevederilor acesteia la prevederile legislației europene" este o părere nefondată, din moment ce nu se menționează nici o denumire a actelor europene pe care le are în vedere.

Cu toate acestea, relevante în acest sens ar fi următoarele documente comunitare:

- * Rezoluția Parlamentului European din 18 ianuarie 1994 cu privire la profesia de notar în cadrul Comunității
- * Rezoluția Parlamentului European din 16 decembrie 2003 cu privire la reglementarea pieței și regulile de concurență pentru profesiunile libere
- * Directiva 2005/36/EC a Parlamentului și a Consiliului European din 7 septembrie 2005 cu privire la recunoașterea calificărilor profesionale
- * Rezoluția Parlamentului European din 23 martie 2006 cu privire la profesiunile juridice și interesul general de funcționare a sistemelor de drept

precum și alte standarde internaționale, cum ar fi:

- * Principiile de bază ale sistemului notarial latin, adoptate la 18 ianuarie 1986 de către Biroul Comisiei pentru Cooperare Internațională a Uniunii Internaționale a Notariatului Latin și de către Consiliul Permanent la Haga, pe 13, 14 și 15 martie 1986.

8. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 cu privire la actele legislative, "fundamentarea economico-financiară este obligatorie pentru proiectele care implică la realizarea lor cheltuieli financiare și de altă natură". Constatăm că proiectul supus expertizei nu întrunește această rigoare a tehnicii legislative, deoarece proiectul va atrage cheltuieli inevitabile din bugetul public, care însă nu au fost deocamdată planificate, precum și cheltuieli din partea notarilor privați care, în ultimă instanță, vor fi puse în seama solicitanților de acte notariale.

Astfel, nu sînt estimate și argumentate cheltuielile aferente implementării următoarelor prevederi:

7.1. Birouri special amenajate pentru păstrarea arhivei notariale. Potrivit proiectului, notarii urmează să-și desfășoare activitatea în birouri special amenajate, conform cerințelor minime stabilite de Ministerul Justiției, în vederea asigurării păstrării arhivei notariale pe un termen de 75 ani. Această prevedere se instituie în vederea eludării Ministerului Justiției de la obligația creării arhivelor departamentale ce ar asigura păstrarea actelor notariale în cadrul Fondului arhivistic de stat, potrivit p.11 al Regulamentului Fondului arhivistic de stat, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.352 din 27.05.92 și a Legii privind Fondul arhivistic al Republicii Moldova Nr.880-XII din 22.01.92. Impunerea notarilor să asigure arhiva actelor notariale pentru o perioadă atît de îndelungată presupune cheltuieli considerabil sporite pentru chiria unui birou suficient de mare și cheltuieli pentru asigurarea integrității arhivei care, potrivit legii, reprezintă

"proprietatea statului". Proiectul nu estimează cheltuielile bugetului public pentru asigurarea birourilor notariale de stat cu asemenea spații, precum și cheltuielile suplimentare pentru notarii privați, cheltuieli care, în ultimă instanță, vor conduce la scumpirea costurilor pentru întocmirea actelor notariale, costuri ce vor fi suportate de solicitanții actelor notariale.

7.2. Fixarea sumelor minime de asigurarea de răspundere civilă a notarilor. În prezent, doar notarii privați sînt obligați să se asigure de răspundere civilă, însă nu este stabilită o mărime anume a sumei acestei asigurări. Proiectul introduce dreptul Ministerului Justiției de a fixa suma minimă a acestei asigurări. Cu toate acestea, nota informativă nu prezintă nici o analiză a sumelor medii de care se asigură notarii privați în prezent și de ce acestea reprezintă (sau nu) o problemă, nu conține o estimare a cheltuielilor suplimentare pe care le vor suporta notarii privați pentru a întruni aceste cerințe financiare. Reamintim, că în ultimă instanță aceste cheltuieli suplimentare vor fi suportate de către beneficiarii activității notariale. Mai mult decît atît, nota informativă nu face un calcul al sumelor ce urmează a fi incluse în bugetul public în vederea asigurării notarilor de stat.

7.3. Introducerea modelului unic al sigiliilor notariale și a blanchetelor de strictă evidență a actelor notariale. Nici aceste inovații legislative ale proiectului nu au o argumentare și acoperire financiară, deși vor atrage cheltuieli suplimentare de la bugetul public (pentru notarii de stat) și cheltuieli din partea notarilor privați (cheltuieli care vor fi suportate de solicitanții actelor notariale).

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Proiectul promovează interesele evidente ale Ministerului Justiției și ale ministrului Justiției, prin avansarea prevederilor cu un puternic caracter coruptibil, creîndu-se condiții de activitate dificile pentru notari. Se creează impresia că proiectul ar "ridica și încuia uși" în fața notarilor, "cheile" de la care le are doar ministrul sau organele direct dependente de acesta.

Interesul public este foarte puțin vizibil în textul proiectului, din motiv că introducerea prevederilor propuse prin acesta va scumpi taxele percepute pentru întocmirea actelor notariale, oferind în schimb Ministerului Justiției și ministrului împuterniciri lărgite și concentrate, iar publicului - avantaje neclare și dubioase.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Promovarea proiectului va atrage un șir de prejudicii intereselor solicitanților de acte notariale, precum și notarilor. Caracterul puternic coruptibil al prevederilor proiectului va prejudicia ordinea publică și încrederea în activitatea notarială. Se creează impresia că proiectul reprezintă mai degrabă o răfuială a Ministerului Justiției îndreptată împotriva notarilor, decît o reglementare necesară a raporturilor sociale obiective existente.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Promovarea proiectului va atrage modificarea mai multor legi și hotărîri ale Guvernului, cu prevederile cărora proiectul se află în conflict. Astfel, va fi necesară modificarea Legii privind Fondul arhivistic al Republicii Moldova Nr.880-XII din 22.01.92 și Regulamentului Fondului arhivistic de stat, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.352 din 27.05.92.

Menționăm, de asemenea, că proiectul nu satisface obiectivele documentelor de planificare strategică, cum ar fi:

* Hotărîrea 421/16.12.2004 pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției, acțiunea "1.30. Operarea modificărilor de rigoare în Legea nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat. Elaborarea normelor de etică pentru notari. Crearea Comisiei de etică și disciplină a notarilor", avînd ca obiectiv "Eficientizarea activității notariale, sporirea gradului de responsabilitate a notarilor". Proiectul nu realizează o eficientizare a activității notariale și nici o responsabilizare mai mare a notarilor, ci, mai degrabă un control exagerat din partea Ministerului Justiției și excluderea posibilităților notarilor de a participa la reglementarea și controlul activității lor; ceea ce de asemenea contravine:

* Hotărîri nr.1402/2005 cu privire la aprobarea Strategiei de reformă a administrației publice centrale în Republica Moldova, și anume, "2.3.2. Principiile reformei administrației publice: ...

* separării funcțiilor de elaborare și promovare a politicii de funcțiile de control și prestare a serviciilor, acordării unei atenții mai mari activității de bază și neadmiterii conflictului de interese

* delimitării funcțiilor politice de cele administrative în cadrul AAPC".

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Proiectul abundă de formulări lingvistice ambigui. De multe ori, nu este clar din ce considerente niște prevederi foarte clare ale Legii 1453/2002 cu privire la notariat se înlocuiesc de proiect cu prevederi vagi, care pot fi interpretate foarte variat, inclusiv de o manieră abuzivă. Spre ex.:

* înlocuirea art.9 lit. g), ce conține cerința pentru deținerea funcției de notar: "nu a fost condamnată anterior pentru o infracțiune gravă săvârșită cu intenție" cu sintagmă "are o reputație ireproșabilă". Nu este clar ce se are în vedere prin "reputație ireproșabilă", ceea ce înseamnă că interpretarea practică a acestei expresii poate suscita la aplicare interpretări abuzive ;

* înlocuirea alin.(2) al art.5 al legii, care prevede "În conformitate cu art.17 din Legea nr.3465-XI din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova actele notariale se îndeplinesc în limba moldovenească și în limba rusă." cu expresia "La cerere, notarul poate îndeplini actele notariale și în limba rusă. El urmează să dea curs cererii numai dacă cunoaște suficient limba rusă." Ce înseamnă expresia "cunoaște suficient limba rusă"? În practică, cerința cunoașterii suficiente a limbii ruse ar putea fi impusă de către Ministerul Justiției a fi dovedită prin susținerea unui examen suplimentar.

* înlocuirea în art.6 al Legii a sintagmei "secretului actelor notariale" cu sintagma "secretul profesional", concept deplasat pentru doctrina notarială, care utilizează anume expresia actuală a legii, de "secret al actului notarial". Pe când noțiunea "secretului actelor notariale" este clară, expresia "secret profesional" este generatoare de interpretări abuzive, deoarece această categorie este mai largă și, în lipsa unei explicații exprese, poate fi folosită arbitrar pentru sancționarea notarilor.

În general, proiectul face mai multe modificări terminologice, care nu au nici un fel de argumentare. Astfel, printr-o modificare terminologică apare o schimbare de concept din notariat - "instituție publică" în notariat - "serviciu de interes public" (modificarea propusă de proiect la art.2 alin.(1) al Legii cu privire la notariat). Nu este clar care este valoarea calitativă sau adăugată a acestei încadrări, cert este faptul că modificarea va trezi neliniște în rândul notarilor. Mai mult decât atât, conform legislației comunitare, și în special a art.55 și 66 ale Tratatului de Stabilire a Comunității Europene din 25 martie 1957 (Tratatul de la Roma), în interpretarea dată de Uniunea Internațională a Notariatului Latin, notariatul nu face parte dintr-un "serviciu" (pentru detalii, a se vedea scrisoarea UINL din 18 februarie 2003 http://www.ftaa-alca.org/spcomm/soc/Contributions/Miami/cscv68_e.asp).

O altă modificare terminologică neclară este înlocuirea "foilor cu antet pe care se întocmesc acte notariale" cu "blanchete speciale pe care se întocmesc acte notariale" (modificarea propusă de proiect la art.4 alin.(2) al Legii cu privire la notariat). Termenul "blanchetă" este preluat, probabil, prin analogie cu termenul "blanc" utilizat în limba rusă, care înseamnă "foaie cu antet". Cu toate acestea, menționăm că semnificația etimologică a termenului "blanchetă", potrivit Dicționarului explicativ este: 1) Formular folosit pentru telegrame, mandate poștale, polițe; Imprimat, formular pentru polițe, pentru telegrame etc. și 2) Mâncare de carne cu sos alb; ciulama.

Astfel, termenii noi ai proiectului introduc expresii vagi, schimbă concepte fără a schimba conținuturi și modifică expresii, în lipsa oricărei necesități sau argumentări aduse în nota informativă. În aceste condiții, considerăm că modificările terminologice ale proiectului vor genera mai degrabă confuzii și instabilitate legislativă decât vor rezolva real ceva.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul realizează un lung șir de modificări pentru autoritățile publice, în special prin:

- * lărgirea exagerată a atribuțiilor discreționare de reglementare, control și sancționare ale Ministerului Justiției în domeniul activității notariale,
- * precum și scutirea Ministerului Justiției de obligația aplicării prevederilor actuale ale Legii 1453/2002;
- * reducerea drastică a atribuțiilor Comisiei de licențiere a activității notariale și crearea Colegiului disciplinar.

O analiză detaliată a prevederilor proiectului nu se propune din motiv că întregul text al acestuia este afectat de riscuri grave de coruptibilitate, motiv din care propunerea alternativelor într-un tabel cu obiecții și recomandări este aproape lipsită de sens.

Concluzii

În concluzie, menționăm că actualul proiect este afectat de puternice riscuri de coruptibilitate, determinate de:

- Degrevarea Ministerului justiției de responsabilitățile și obligațiile ce-i revin prin Legea 1453/2002 cu privire la notariat, cele mai importante fiind:
 - * transferarea responsabilității pentru ținerea arhivei notariale în cadrul arhivelor departamentale ce urmau a fi create de Ministerul justiției, prin obligarea birourilor notariale să asigure păstrarea și integritatea acestor arhive care, potrivit legislației, urmează a fi asigurată pentru 75 de ani (noua versiune a art.7 și 27 ale Legii 1453/2002); și
 - * excluderea obligației Ministerului justiției de a adopta "regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a actelor notariale", care, potrivit Legii 1453/2002 urma să fie adoptat de Minister în termen de 2 luni de la intrarea în vigoare a Legii. De curînd, în vara anului 2008, la 5 ani de la adoptarea legii, ministerul a adoptat un asemenea regulament, însă cu mari neconcordanțe cu legislația în vigoare, fapt ce a determinat contestarea lui în instanța de contencios administrativ de către notari. Excluderea referințelor la acest regulament în textul legii și promovarea unui alt proiect referitor la procedura notarială, nu este nimic altceva decît utilizarea pîrghiilor administrative ale Ministerului justiției pentru a-și impune forțat poziția sa notarilor, chiar dacă acest lucru înseamnă orice lipsă de respect pentru voința exprimată inițial de către legiuitor.

- Crearea premiselor de corupere a funcționarilor Ministerului justiției, prin concentrarea în atribuțiile acestuia a atribuțiilor de promovare a politicii în domeniu, prin elaborarea regulamentelor privind diverse aspecte ale activității, prin exercitarea controlului și aplicarea sancțiunilor de către un organ controlat de către Ministerul justiției și căruia îi lipsește independența și competența necesară pentru a fi un mecanism eficient de control (Colegiul disciplinar). Cîteva din exemplele de premise de corupere a funcționarilor ministerului: atribuția de stabilire a numărului necesar de notari, a teritoriului de activitate a notarului, a eliberării licenței pentru activitatea notarială doar pentru un anumit teritoriu, stabilirea censului de vîrstă pentru activitatea notariale de 65 de ani, organizarea concursului pentru admitere în profesie, a controalelor birourilor notariale, dispunerea suspendării, încetării și retragerii licenței de notar prin ordinul Ministrului justiției, excluderea garanțiilor împotriva transferului notarului într-o altă localitate etc. reprezintă prilejuri bine plasate în proiectul legii pentru a constrînge notarii să corupă funcționarii Ministrului Justiției. Atenționăm, că dacă aceste atribuții ar fi repartizate și organelor colegiale, nefiind concentrate într-o singură autoritate, ar fi mai mici șansele de subiectivism și mai mici tentațiile de corupere.

Pe de altă parte:

- * Proiectul exclude participarea Ministrului justiției la acțiuni evident lipsite de perspective coruptibile, cum ar fi excluderea necesității Ministrului justiției de a fi prezent la depunerea jurămîntului de către notari (modificarea propusă la art.14 alin.(1) al Legii 1453/2002), chiar dacă acesta reprezintă autoritatea statului și ca atare conferă sens întregii proceduri simbolice de depunere a jurămîntului.

- * Proiectul nu soluționează, ci agravează anumite probleme legate de activitatea notarială. Astfel, Legea 1453/2002 nu prevede cuantumul remunerării notarilor stagiați și proiectul de modificare al Legii tot nu se preocupă de această problemă, deși proiectul adaugă incompatibilității exercitării oricărei altei funcții remunerate, cu excepția celei științifice, didactice și de creație (modificarea propusă la art.10 alin.(1) al Legii 1453/2002).

- * Proiectul înlocuiește o parte dintre prevederile clare și concise ale Legii 1453/2002 cu formulări lingvistice ambigui, prin care se introduc expresii vagi, schimbă concepte fără a schimba conținuturi și modifică expresii, în lipsa oricărei necesități sau argumentări aduse în nota informativă. În aceste condiții, considerăm că modificările terminologice ale proiectului vor genera mai degrabă confuzii și instabilitate legislativă decît vor rezolva real ceva (a se vedea comentariile de mai sus făcute la secțiunea 11 a prezentului raport de expertiză).

- * Proiectul promovează nu un interes public, ci interesele departamentale ale Ministerului justiției de concentrare a tuturor pîrghiilor de influență și control asupra notarilor, creînd și ocazii convenabile funcționarilor acestui minister de a fi "temuți" și, respectiv, corupți de către notari. Mai mult decît atît, acest proiect se promovează cu prejudicierea interesului public al solicitanților și beneficiarilor de acte notariale,

deoarece prin efectele prevederilor propuse de proiect se vor scumpi costurile perfectării actelor notariale (prin obligarea la procurarea foilor cu antet de strictă evidență, schimbarea sigiliilor, locațiunea și/sau cumpărarea unor birouri mult mai spațioase pentru asigurarea păstrării arhivei notariale pe o perioadă de 75 de ani etc.)

Astfel, propunerea Centrului de Analiză și Prevenire a Corupției este de a respinge în a II lectură proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat (înregistrat în Parlament cu nr. 3341 din 03.12.2008) și revizuirea acestuia prin consultare cu organizațiile profesionale ale notarilor și a reprezentanților societății civile, respectând termenul prevăzut în acest sens în Concepția de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, principiile căreia nu sînt respectate prin adoptarea în regim de urgență a unor acte legislative cu un impact considerabil, cum este proiectul de față.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției